

MUSICA SACRA

kunstenfestival Maastricht
met prelude in Sittard-Geleen

Moeder Aarde

22 - 26
september 2021

Marcus Kaiser

unterholz

- zaterdag 25 september | 20.00 - 21.00 uur
AINSI

Marcus Kaiser 1967
unterholz (2006...)

Marcus Kaiser cello
Antoine Beuger dwarsfluit
Germaine Sijstermans basklarinet

intro *Dit concert komt tot stand in samenwerking met intro in situ.*

unterholz

unterholz is een interdisciplinair werk dat video-projectie, audio en live muziek combineert. De zintuigen van bezoekers worden bij de uitvoering overspoeld door accumulatie in alle lagen van het werk, in wat de kunstenaar omschrijft als een dichte regenwoudbegroeiing. Het is aan de bezoeker om een eigen weg door deze klank- en beeldsferen te volgen. Alle onderdelen van het geheel zijn het werk van Marcus Kaiser: de compositie, het visuele en audio aandeel en de bewerking/verwerking hiervan.

unterholz is niet zomaar een werk dat steeds opnieuw wordt uitgevoerd, maar een voortdurend cirkelproces. De video- en audio-opnamen van uitvoeringen worden door Kaiser verweven met het al bestaande materiaal.

De hieruit voortgekomen video en audio vormen de 'achtergrond' voor de volgende uitvoering. Dit proces herhaalt zich bij elke uitvoering: de vorige versies van het stuk zijn ingebed in de nieuwe versie.

mycorrhiza

Marcus Kaiser liet zich voor *unterholz* inspireren door mycorrhiza. Dit is de symbiose tussen paddenstoelen en haarwortels van planten: een nagenoeg verliesvrije kringloop in met name regenwouden, die het verloren gaan van waardevolle voedingsstoffen verhindert. In de context van *unterholz* verwijst de term in bredere zin naar de samenwerking tussen verschillende vormen: tekenen/schilderen en fotografie – beeld en geluid – live uitvoering en registratie.

In *unterholz* werkt Kaiser ook met voorgrond en achtergrond, zoals we in de evolutie het dubbelsysteem van evolutie en co-evolutie tegenkomen. De ontwikkeling van het interdisciplinaire werk kan alleen plaatsvinden in zijn complete vorm van visuele elementen en klank-elementen, van registratie en live uitvoering. Het is niet mogelijk om de video/audio-'achtergrond' en live uitvoering-'voorgond' van elkaar te scheiden.

video als 'achtergrond'

De eerste *unterholz*-video is ontstaan uit Kaisers fotowerk *mykorrhiza I* (een overlapping van regenwoud-opnamen en foto's van zijn *grüne bilder*-schilderijen),

door hierop minimale veranderingen in positie en schaal toe te passen. Deze video vormde de 'achtergrond' waarvoor de instrumentalisten hebben gespeeld in de eerste uitvoering. De muziekpartituur werd georkestreerd voor sinustonen en zacht in de ruimte afgespeeld. De instrumentalisten hebben hun uit de partituur afgeleide stemmen in het raamwerk van de sinustonen vervlochten.

'open scores'

De partijen van de instrumentalisten zijn een groeiend deel van het geheel en ontstaan uit de partituur afhankelijk van de omstandigheden van een nieuwe uitvoering, zoals nieuwe wegen en paden door een groeiend woud. De partijen zijn zogeheten 'open scores' waarin timing en materiaalkeuze – binnen vastgelegde tijdsblokken en materiaal – vrij zijn. Ze worden met de stopwatch gespeeld, waardoor overgangen in klankmateriaal in alle lagen van het geheel corresponderen. De bezettingen kunnen variëren van een solist tot groot ensemble, van klassiek instrument- en stemgebruik tot 'unpitched'

objecten en gesproken tekst. Dankzij het cirkelproces van *unterholz* verschijnen in de loop der tijd steeds meer mensen in beeld en geluid, die versmelten en verdwijnen in de ondergroei tot een virtueel ensemble dat samenspeelt voorbij de grenzen van de tijd.

uitvoering 21

Sinds 2006 hebben twintig uitvoeringen van *unterholz* plaatsgevonden die verweven zijn in de uitvoering van vandaag. Deze live uitvoering wordt daarna een permanent onderdeel van het *unterholz*-geheel en zal terugkeren in toekomstige uitvoeringen.

De musici bij deze uitvoering zijn Marcus Kaiser (cello), Antoine Beuger (dwarsfluit) en Germaine Sijstermans (basklarinet). ❖

Marcus Kaiser © Silvia Reimann

Marcus Kaiser · cello

Marcus Kaiser is cellist, schilder, architect, componist, bouwer/ontwerper, geluids- en videokunstenaar.

Hij studeerde cello aan de Robert-Schumann-Musik-hochschule en beeldende kunst aan de Kunstakademie, beide in Düsseldorf. Hij maakt deel uit van het internationale componistennetwerk *wandelweiser* en is wereldwijd actief als kunstenaar en musicus. Hij werkt vanuit zijn atelier in Düsseldorf en heeft in 2001 de 'Förderpreis' van deze stad ontvangen.

Kaiser streeft een interdisciplinaire aanpak na en produceert werken die zich bewegen tussen kunst en muziek. Hij werkt meestal gedurende lange tijd (jaren, decennia) gelijktijdig aan verschillende series en groepen. De resultaten combineert hij bij gelegenheid tot complexe installaties in grote tentoonstellingen, installaties die vervolgens als uitgangspunt kunnen dienen voor verdere interacties en kunstwerken.

Natuur en ecosystemen zijn terugkerende thema's in zijn oeuvre: hetzij letterlijk (zoals in zijn installaties), als onderwerp (bijvoorbeeld in zijn schilderijen), maar ook in de zich ontwikkelende manier waarop de werken in zijn oeuvre onderling verbonden zijn.

Antoine Beuger · fluit

Antoine Beuger studeerde midden jaren '70 compositie bij Ton de Leeuw en fluit bij Koos Verheul aan het Conservatorium van Amsterdam. In 1992 was hij met Burkhard Schlothauer een van de oprichters van *wandelweiser*, waarvan hij sinds 2004 algemeen directeur is. De muziek van dit collectief kenmerkt zich door eenvoud en rust en veel aandacht voor stilte.

Antoine Beuger

Germaine Sijstermans

Sinds 1994 is Beuger artistiek leider van de concertserie Klangraum in Düsseldorf.

Beugers muziek wordt wereldwijd uitgevoerd en heeft meerdere internationale prijzen ontvangen. Tijdens Musica Sacra 2020 gaf pianist Dante Boon een uitvoering van zijn compositie *eternity: of what is yet to be* en ook de sopraan Irene Kurka voerde toen werk van hem uit.

Germaine Sijstermans · basklarinet

Germaine Sijstermans is klarinettist, componist en installatiekunstenaar. Sinds 2020 is ze als artistiek ontwikkelaar verbonden aan Intro in Situ, productiehuis voor hedendaagse muziek en klankkunst. Momenteel werkt ze met ondersteuning van het Fonds Podiumkunsten in binnen- en buitenland aan de verdere ontwikkeling van haar interdisciplinaire werken waarin compositie en installatiekunst met elkaar verweven zijn.

❖ Black Pencil

Sacred Places

zondag 26 september · 15.00 - 16.00 uur

SINT JANSKERK · entree € 16

John Baldwin Browning, Coockow

Roderik de Man Aus der Heimat (2020)*

Moritz Eggert Interludien – Auf dem Wasser zu singen

François Couperin Le Rossignol en Amour

John Cage Child of Tree

Claude Debussy Syrinx

Jacob van Eyck Engels Nachtegaeltje (uit: Der Fluyten Lust-Hof)

Wim Henderickx Sacred Places IV

B C Manjunath Hari-hara-suta

Kate Moore Heide Midzomer

‘Verrukkelijk ongewoon’ schreef *NRC* over ensemble Black Pencil, een ‘... virtuoos hedendaags broken consort’, aldus *Opus Klassiek*. De bezetting is onorthodox, met blokfluit, altviool, accordeon, slagwerk en panfluit, en de kwaliteit van de uitvoeringen exceptioneel. Zoals altijd zoekt deze nieuwkomer bij de meerjarig gehonoreerde ensembles van het Fonds Podiumkunsten het avontuur in een programma van gearrangeerde oude muziek en opdrachtcomposities.

Veel componisten hebben door de eeuwen heen inspiratie gevonden in de natuur. Landschappen, de zee of het geluid van de vogels liggen ten grondslag aan een aantal van de mooiste werken. Black Pencil heeft daaruit een spannende selectie gemaakt.

MUSICA SACRA MAASTRICHT IS EEN COPRODUCTIE VAN Stichting Musica Sacra en Theater aan het Vrijthof Maastricht; filmselectie i.s.m. Lumière en Festivalprelude i.s.m. De Domijnen

BESTUURDER Brigitte van Eck, directeur Theater aan het Vrijthof Maastricht

PROGRAMMACOMMISSIE Jacques Giesen (vz), Jos Leussink (adviseur), Sylvester Beelaert, Fons Dejong, Bas Geerts, Susanne Vermeulen, Natasja Alers* en Saskia Törnqvist*

(* m.i.v. voorbereiding editie 2022)
RAAD VAN TOEZICHT Jean Jacobs (vz), Michel Cobben, Barbara de Heer, Bas Huysier, Martijn van Swieten en Lieke Wijnga

PROJECTLEIDING & FONDSSENWERVING Fons Dejong
MARKETING & PUBLICITEIT Hetty van Dongen
PRODUCTIE Raf Meijers **REDACTIE** Philip Leussink, Jacinta Wetzter, Sylvester Beelaert en Fons Dejong
VORMGEVING Philip Leussink **UITBALIE** Flora Minis en Susan Meisen **TECHNISCHE COÖRDINATIE** Sander Ronden **FACILITAIR** Nandi Nijsten **FINANCIËN** Jos Spauwen

MUSICA SACRA MAASTRICHT is lid van De Verenigde Podiumkunstenfestivals.

MUSICA SACRA MAASTRICHT wordt mede mogelijk gemaakt door Fonds Podiumkunsten, Provincie Limburg, Gemeente Maastricht, Theater aan het Vrijthof, VSB Fonds, Fonds 21, Fonds voor Sociale Instellingen, Elisabeth Strouven Fonds en Stichting Dorodarte (beheerd door Gravin van Bylandt Stichting).

Met dank aan de Vrienden van Musica Sacra Maastricht en alle (concert-)locaties en samenwerkingspartners. De activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door anonieme giften van particulieren.

MEDIAPARTNERS NPO Radio4, NTR, KRO NCRV, L1, Dagblad de Limburger, RTV Maastricht.

STEUN HET FESTIVAL Voor een bijdrage vanaf € 40 geniet u als Vriend van Musica Sacra Maastricht vele voordelen.
Zie voor meer informatie en aanmelding • musicasacramaastricht.nl/vriend

STICHTING MUSICA SACRA

Vrijthof 47, 6211 LE Maastricht
• info@musicasacramaastricht.nl
• musicasacramaastricht.nl
• facebook.com/MusicaSacraMaastricht
• [@FestivalMSM](https://twitter.com/FestivalMSM) | #MSM2021

**FONDS
PODIUM
KUNSTEN**
PERFORMING
ARTS FUND NL

**theater
aan het vrijthof**

provincie limburg

VSBfonds
iedereen doet mee

FONDS 21

**ELISABETH
STROUVEN**

Belvédère

Lumière

Gemeente Maastricht

**GRAVIN VAN BYLANDT
STICHTING**

Sittard-Geleen

**Schooneberg
de do
mijn
en**

FSI
Fonds voor Sociale Instellingen

ntr: kro ncrv

limburg

De Limburger

m
MUSICA SACRA
MAASTRICHT

**DE VERENIGDE
PODIUMKUNSTEN
FESTIVAL**